

Lisa Rosengrens föreläsning

Från Uppsala:2030s event Fina ord eller handling – Cirkulär ekonomi är mer än återvinning på Scandic Uppsala Nord 8 maj 2026.

Lisa Rosengren, hållbarhetschef och råmaterialchef:

Råmaterialen har en extremt stor betydelse när vi pratar hållbarhet, och det är jätteviktigt att hitta rätt. Därför ligger det mig väldigt varmt om hjärtat att också driva hållbarhetsarbetet på Fristads.

2019 kunde vi gå ut och säga att vi var först i världen med att göra och lansera en kollektion med mer hållbara produkter som också hade en EPD. Ni kommer från många olika branscher här. I textilbranschen fanns inte EPD:er överhuvudtaget innan dess.

Men vi drev den här EPD:n så att vi fick möjlighet att göra EPD:er på plagg. Vi tyckte att det var viktigt även för textilbranschen att kunna ha ett tredjepartsgranskat sätt att mäta hur mycket vatten och koldioxid ett plagg faktiskt släpper ut.

Ni som undrar, vissa av er kanske har hört talas om EPD:er. Är det många som har gjort det?

Annars är det lite komplext. Vad är det då? Jo, det är en standardiserad metod för att mäta ett plaggs belastning på miljön.

Det är en livscykelanalys, en tredjepartsgranskad livscykelanalys inom ett visst område. Det är viktigt. Det är inte vilken standard som helst bakom, utan den är specificerad inom det område som produkten tillhör.

Inom byggbranschen finns det bygg-EPD:er som man kan göra, och då är vissa påverkansfaktorer viktigare. Inom textilbranschen är det andra faktorer, och då finns det olika regelverk bakom. Det är viktigt att man väljer rätt och att man också kan visa upp rätt belastning på miljön.

Tredjepartsgranskat är superviktigt. Alla kan ju göra LCA:er, eller hur? Men om man har den tredjepartsgranskad och inom en viss produktkategori blir det mer trovärdigt. Då är det faktiskt inte greenwashing.

Vi pratar ju om det i dag. Vad är greenwashing? Det är när man tror att något är hållbart, men man vet faktiskt inte om det är mer hållbart.

Det är det vi faktiskt kan bevisa här i dag. För transparensens skull gör vi dessutom en EPD på ett plagg som inte har utvecklats med mer hållbara material och metoder, och jämför det med den nya lanseringen som vi har tagit fram. Då kan vi faktiskt visa att det är en miljöbesparing man gör om man byter över.

De är tillåtna att kommunicera, för man har ett bevis för att de är mer hållbara. Det pratar man mycket om i Green Claims och den lagstiftning som kommer nu.

Sedan är det superviktigt för företag. Man vill ju ha CO2-siffror. Det är det alla hållbarhetschefer jagar i januari när man ska räkna ut sitt scope 3. Då jagar alla in CO2. Då vill man veta: var köper vi in, vad är belastningen på miljön och kan vi få den tredjepartsgranskade siffran på det inköp vi gör?

Det är fantastiskt. Det är ju det man önskar som hållbarhetschef om man är committed till Science Based Targets och räknar ut sina scope, eller hur?

Råmaterialen har en extremt stor påverkan: hur de tillverkas, var de tillverkas och vilken energikälla råmaterialen har. Det här mäter en EPD också. Den mäter bakåt i den egna leveranskedjan, vilket är viktigt.

Det är inte ett genomsnitt i branschen. För oss är textilbranschen också modebranschen. Vi har siffror som är kopplade till Fristads egen leveranskedja.

Här blir det också viktigt, för här blir det transparens. Vi får reda på vår kedja bakåt i ledet, och det är också kommande lagstiftning som kopplar an till transparens och spårbarhet inom leveranskedjan.

Man behöver ta reda på vem som levererar kemikalierna till färgningen av tyget till exempel. Då behöver man ha information om receptet och vilken miljöpåverkan det har för att kunna ta fram en EPD. Det driver hela Fristads hållbarhetsarbete kopplat till produkt, att just ta reda på allt detta.

Sedan väljer man utvalda material. Vi har bland annat jobbat med spinnfärgning, där man färgar innan det blir en fiber, i stället för att styckfärga. Det sparar massor av vatten och kemikalier.

Vi färgar inte bomullen i vissa fall, som i den här jag har på mig. Vi använder en lyocellfiber, som i grunden är träråvara. Sedan har vi återvunnen polyester i blyxtlåsen till exempel, och också skruvbara knappar. Man kan skruva loss en metallknapp och sätta in den i en ny byxa. Då behöver man inte kasta den, för de där knapparna kan hålla i 200 år.

Det är väldigt många förkortningar inom lagstiftning och det som kommer. Jag vet inte om många av er har hört talas om DPP. Den kommer i alla branscher inom EU, Digital Product Passport.

Jag pratar utifrån textil, för det är olika när de kommer att implementeras. Men det här är ett verktyg där vi kommer att behöva visa upp information om produkten. Det kommer att

vara en QR-kod i plaggen. Det här har Fristads redan gjort en pilot på, så vi är redo för detta.

Man måste också kommunicera cirkulära lösningar för produkten, att man vet vad den innehåller, och det finns också möjlighet att kommunicera vår data från EPD:erna – koldioxid och vatten, som är tredjepartsgranskat.

För att komplicera det lite ytterligare finns det något som heter PEF inom EU, Product Environmental Footprint.

När vi tog fram grunden för de här EPD:erna sneglade vi på PEF:en, Product Environmental Footprint, som är EU:s försök att standardisera hur en produkts miljöpåverkan beräknas. EPD är i dag ett etablerat sätt att räkna det. Så när vi tittade på hur man skulle göra EPD för plagg sneglade vi på PEF, så att de är alignade.

När PEF:en sedan implementeras i Europa ligger de i linje, och då kan vi använda datan på ett enkelt sätt. Då är vi som företag också förberedda för kommande lagstiftning utan några som helst problem, och kan sömlöst gå över och presentera den här datan.

Inom textil kommer det här in först 2027–2028. Men vi är redo. Vi har faktiskt redan testat detta på våra skor, så vi kan trycka på knappen och visa upp det här i dag.

Materialutveckling är en stor utmaning. Att slitstyrkan ska finnas kvar är en utmaning. När vi började med EPD:erna 2019 var min största oro att jag visste att jag behövde utveckla en kollektion med mitt team som också hade multinorm.

Multinorm är våra mest avancerade produkter, som skyddar mest. Det handlar om ljusbåge, flamskydd och så vidare. I de mest avancerade miljöerna använder man de här plaggen. Jag visste att det skulle bli svårt att hitta mer hållbara fibrer, för de fibrer som fanns tillgängliga 2019 var inte på den nivå som de är i dag.

Det är därför vi kallar det The Impossible Made Possible. Det blev faktiskt möjligt.

I dag står vi med en kollektion som är multinormcertifierad, på högsta certifieringsnivå och faktiskt ytterligare lite högre. Nu blir jag lite nördig. Vi pratar om ELIM-värden och ljusbågevärden, och det är superviktigt.

Vi har en hög slitstyrka, faktiskt högre än det vi har haft tidigare, vilket är fantastiskt. Vi har fler antal tvättar. Det leder till att man kan använda plaggen längre, eller hur? Man kan tvätta plaggen upp till 100 gånger. Då kan man använda dem längre och då blir fotavtrycket lägre.

Sedan är det stretch i den. Det var också superviktigt. Vi kan inte lansera en produkt som inte känns bekväm. Alla vill ha stretch i dag, och det lyckades vi med här också.

Mer hållbara fibrer. Där har vi till och med drivit den här modakrylfibern, som är en inherent fiber. Nu går jag in på väldigt mycket detaljer, men det har varit en stor utmaning.

Den här japanska fibertillverkaren har faktiskt, med påverkan av oss – jag har varit på dem i nästan tio år och tjatat på dem – nu lanserat en fiber som är antimonfri och som också har återvunnen modakryl i sig. Det har varit en utmaning att få fram den, och den klarar alla nivåer.

Hållbarhetsnätverket [Uppsala:2030](#) är en accelerator för hållbar omställning och erbjuder samtalsarenor med kunskap, inspiration och idéutveckling för ledare och medarbetare som vill ta ansvar för vår framtid. Där får du kreativt lösa utmaningar tillsammans med andra, bygga relationer och samarbeten. Eventen utgår från Uppsala och livesänds så att hela Sverige kan delta i föreläsningar och samtal via Zoom 4 gånger per år.

Transkriberad från inspelning av Mia Ulin mia@ uppsala2030.com

